ואפי' במעי עובדת כוכבים ושל עובד כוכבים טהור בכל מקום ואפי' במעי ישראלית *חוץ ממי רגלים שבה וכי תימא ה"נ טהור מדאורייתא אבל טמאה מדרבנן אטו מי רגליה מדאורייתא מי מטמאו אלא ש"מ טהורה אפילו מדרבנן ש"מ אמר מר שכבת זרע של ישראל טמאה בכ"מ אפי' במעי עובדת כוכבים תפשוט דבעי רב פפא *דבעי רב פפא שכבת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים מהו בתוך ג' לא קמיבעיא ליה לרב פפא כי קמיבעיא ליה לאחר ג' מאי ישראל דדייגי במצות חביל גופייהו ומסריח עובדי כוכבים דלא דייגי במצות לא חביל גופייהו ולא מסריח או דילמא *כיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו ומסריח תיקו: דם טהרה של מצורעת ב"ש כו': מאי טעמא דב"ה אמר ר' יצחק* °לזכר לרבות מצורע למעינותיו °ולנקבה לרבות מצורעת למעינותיה מאי מעינותיה אילימא שאר מעינותיה מזכר נפקא אלא לדמה לטמא דם טהרה שלה וב"ש נקבה מזכר לא אתיא דאיכא למיפרך מה לזכר שכן טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה תאמר בנקבה דלא וב"ה לכתוב רחמנא בנקבה ולא בעי זכר ואנא אמינא ומה נקבה שאינה טעונה פריעה ופרימה ואינה אסורה בתשמיש המטה רבי רחמנא מעינותיה זכר לא כ"ש אם אינו ענין לזכר תנהו ענין לנקבה ואם אינו ענין למעינותיה תנהו ענין לדמה לטמא דם טהרה שלה וב"ש זכר מנקבה לא אתיא דאיכא למיפרך מה לנקבה שכן מטמאה *מאונס תאמר בזכר דלא וב"ה קיימי במצורע ופרכי מילי דזב וב"ש שום טומאה פרכי ואיבעית אימא אמרי לך ב"ש האי לזכר מיבעי ליה לזכר כל שהוא זכר (האי) בין גדול בין קטן ובית הלל נפקא להו מזאת תורת *הזב בין גדול בין קטן אמר רב יוסף כי פשיט רבי שמעון בן לקיש בזב בעי הכי ראיה ראשונה של זב קטן מהו שתטמא במגע °זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע אמר רחמנא כל ששכבת זרע שלו מטמא ראיה ראשונה שלו מטמאה והאי כיון דשכבת זרע שלו לא מטמאה ראיה ראשונה נמי לא תטמא או דילמא כיון דאילו איהו חזי תרתי מצטרפא מטמיא אמר רבא ת"ש זאת תורת הזב °בין גדול בין קטן מה גדול ראיה ראשונה שלו מטמא אף קטן ראיה ראשונה נמי מטמא בעי רב יוסף *ראיה ראשונה של מצורע מהו שתטמא במשא מקום זיבה מעין הוא ומטמא או דילמא לאו מעין הוא אמר רבא ת"ש *°וזבו טמא הוא לימד על הזוב שהוא טמא במאי אילימא בזב גרידא לאחרים

תורה אור

ואפי' במעי עובדת כוכבים. שאם הפליטתו על הבגד מטמאתו: **חוץ ממימי רגליה שבה.** דאי פליטי במימי רגליה טמאים כדאמרינן לעיל [ע"א] גזרו עליהם שיהו כזבים אבל קריו טהור כדאמרינן [שם] עבדו ביה רבנן היכרא: **כי מיבעיא ליה לאחר ג'.** דלגבי ישראלית טהורה כדאמר במסכת שבת בפרק ר"ע [פו.]: **דדייגי.** יראים וחרדים במצות ומתוך דאגתן מתחממין: **חביל.** הס: **שאר מעינותיה.** כגון רוקה ומימי רגליה דאתו מזב דכתיב ביה (ויקרא טו) וכי ירוק הזב ומיניה נפקי שאר מעיינות: **מזכר נפקא.** כיון דאתרבי מצורע למעינותיו אתרבי מצורעת לכל מעינותיה דליכא דכוותיהו בזכר: **אלא לדמה.** דליתיה בזכר: **ואסור בתשמיש המטה.** בשבעת ימי ספירו דכתיב [שם יד] וישב מחוץ לאהלו ואין אהלו אלא אשתו [מו"ק ז:] שנאמר (דברים ה) שובו לכם לאהליכם: **תאמר בנקבה.** מצורעת דליתא בכל הני. בכריתות בפרק ד' מחוסרי כפרה (דף ח:) איש פורע ופורם ואין אשה פורעת ופורמת וגבי תשמיש נמי מחוץ לאהלו כתיב ולא מחוץ לאהלה הילכך לא אתיא מזכר ואיצטריך לנקבה לגופה ולעולם לשאר מעיינות. ומהיכא דנפקי שאר מעיינות ליכא למימר דילפינן לדם דשאר מעיינות ילפינן* מרוק מה רוק שמתעגל ויוצא הוא מתאסף תחלה יחד ואחר כך יוצא ודם לאו מתעגל ויוצא הוא: **ואם אינו ענין לשאר מעינותיה.** דנפקי מלנקבה: **שכן מטמאה באונס.** לגבי זיבה: **ופרכי מילי דזב.** בממיה: ה"ג ואי בעית אימא אמרי לך ב"ש האי לזכר מיבעי ליה כל שהוא זכר כו'. ול"ג נקבה כל שהיא נקבה כו' דא"כ מעיינות למצורע מנא להו אלא לנקבה לרבות מצורעת למעינותיה ויליף זכר מנקבה למעיינות והאי לזכר דמייתר להו לב"ה דרשי ליה ב"ש לזב קטן שמטמא בזיבה בן יומו ולא נפקא להו מאיש איש* דספירא להו* דברה תורה כלשון בני אדם ותינוקת קטנה נפקא להו מאשה ואשה* כדילפינן בריש פירקא* ואייתר להו לנקבה דהכא לרבות מצורעת למעינותיה וב"ה נמי לא דרשי איש איש מיהו נפקא להו מזאת תורת הזב בין גדול בין קטן מטמא בזיבה: **כי פשיט.** כי דריש: **מהו שתטמא.** שניה לא מיבעיא לן דהא מרבינן לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות כתיבי והזב את זובו וראשון של זב גדול נפקא לן מהאי קרא זאת תורת הזב דהיינו מלא ראייה דמלא זיבה כתיב בקרא (ויקרא טו) ואשר תצא ממנו שכבת זרע איתקש ראייה ראשונה לקרי אבל דקטן מאי מי אמרינן כיון דלקרי איתקש לא משכחת לה אלא בגדול דאיתיה בקרי אבל קטן דליתיה בקרי ליתיה בראייה ראשונה. או דילמא כיון דאילו חזי קטן ראייה אחריתי מצטרפת לקמייתא טומאת שבעה כדין זב בעל שתי ראיות: **מטמא.** נמי כשל גדול טומאת ערב נקרי'ו: **ראיה ראשונה של מצורע מהו שתטמא במשא.** של איש טהור לא תבעי לך דודאי לא מטמא במשא דאיתקש לקרי וקרי לא מטמא במשא כדתנן בפ"ק דמסכת כלים [מ"א] ושניה נמי לא תבעי לך דאפילו באדם טהור מטמיא במשא כדאמר לקמן בפרק דם הנדה (דף נה.) זוב מטמא במשא ויליף לה מזובו טמא הוא [ויקרא טו] והזוב בראייה שניה כתיב דמנה הכתוב שתים וזב בעל שתי ראיות זב גמור הוא לטומאה אלא שאין טעון קרבן כי תיבעי לן ראשונה דבאדם דעלמא לא מטמיא אלא במגע הכא במצורע מאי מקום זיבה מעיין הוא ואיתרבי מלזכר [שם] לרבות מצורע למעיינותיו ומעיינות מטמאו במשא כדאמר בפרק דם הנדה (לקמן נה:) וכי ירוק הזב בטהור [ויקרא טו] במה שביד טהור: **או לאו מעיין הוא.** והויא כשאר ראייה ראשונה של כל אדם דבמגע מטמיא: **וזובו טמא.** היינו ראייה שניה שהרי מנה הכתוב שתים זב מבשרו זובו טמא: **לימד על הזוב שהוא טמא.** ואמר בדם הנדה (שם דף נה.) דהאי קרא לרבות למגע לא איצטריך דלא גרע משכבת זרע אלא למשא: **אילימא בזב גרידא.** דלאו מצורע למה לי קרא לטיפה עצמה פשיטא: לאחרים

ו נכ"ל: נקרי.

כי קמיבעיא ליה לאחר ג'. אע"פ שהש"ס קבעו בדברי רב פפא בשבת פרק ר"ע (דף פו:) אינו מדברי רב פפא כדמשמע הכא וכי האי גוונא אשכחן פ' המקבל (ב"מ דף קיא.) דקבעו מרב ששת קבלן עובר בבל תלין או לא אומן קונה בשבח כלי והגמרא היא או אינו קונה ושכירות היא אמר לא עובר ובהגוזל קמא (ב"ק דף צט.) משמע לה ההיא בעיא בשליח דאגרא דלא שייך אומן קונה בשבח כלי *וי"ל דהכא מדברי רב פפא והכא סבר המקשה דרב פפא בעי בין תוך ג' בין לאחר ג' מי אמרינן דכיון דאכלי שקצים ורמשים אף בתוך ג' מסריח וטהור או דלמא כיון דלא דייגי במצות אף לאחר ג' טמא: **אם** אינו ענין לזכר תנהו ענין לנקבה. וא"ת ואוקי ליה בדם מגפתו או יוצא מפיו או מגחירו ושאר משקין שבו שאינו מעין דמטהר לקמן בפרק דם הנדה (דף נה:) בזב וי"ל דלא בעי לאוקמיה בהו משום דלא אשכחן בהו טומאה בשום מקום אבל דם טוהר דמי לדם נדה אפילו למ"ד ב' מעינות הן: **ובית** הלל נפקא להו מזאת תורת הזב. הוה מצי למימר מאיש איש אלא דבעי לאוקמי בית הלל אפי' כמ"ד דברה תורה כלשון בני אדם: **מקום** זיבה מעין הוא או לא. וא"ת דבפ' דם הנדה (לקמן דף נו.) משמע דזוב לאו מעין הוא דאמר ויליף מזובו שאינו מתעגל וי"ל דהתם קאמר ויליף מזובו אי לאו מעין הוא ה"נ אף על גב דאינו מתעגל כדקאמר התם מ"מ בעי ליה הכא אי כמעין הוא ורבינן ליה במצורע מקרא דלזכר כמו שאר מעינות כיון דבזב אית ליה לזוב טומאה חמורה כמו ברוקו ומימי רגליו: **אילימא** בזוב גרידא לאחרים גורם טומאה. תימה וכי לא ידע רבא *סיפא דברייתא דקתני בה בהדיא לקמן בפרק דם הנדה (דף נה.) שעיר המשתלח יוכיח:

לב א מיי' פ"ב מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו והל' י:
לג ב מיי' פ"ט מהל' אבות הטומאה הל' יג:
לד ג מיי' פ"ח מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

[ע"ע תוס' ב"ק יט. ד"ה רב אשי ותוס' יומא מ: ד"ה ועשו ותוס' שבועות כב. ד"ה ושמואל]

◆

מוסף רש"י

(שייך לעמ' הבא)

ראיה ראשונה של זב. שאין בה אלא טומאת ערב, דאיתקש לשכבת זרע, דכתיב (ויקרא טו) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע, והיינו ראיה ראשונה, דלא מנה ביה בהאי קרא אלא חדא זיבה, דאזלינן בתר מניינא דקרא, כדאמרינן במגילה (ח.) מנה הכתוב שתים וקראו טמא כו' (פסחים סז:).

מה שכבת זרע מטמא באונס. אם ראה מחמת רוב מאכל ומשתה, דגבי קרי לא כתיב מיעוטא, אף ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס. זוב דומה ללובן ביצה המוזרת, שכבת זרע דומה ללובן ביצה שאינה מוזרת (שם).

מבשרו. מכח אברו ומתוקף יצרו (כריתות ח:).

מפני הקרבן. שאם ראה ב' ראיות מחמת זיבות ואת השלישית באונס אינו מביא קרבן (נזיר סה:).

[עמ"ש על גליון התוס' פסחים נו. ד"ה אלא לאו]

◆

מוסף רש"י

שכבת זרע של ישראל כו' מהו. מי מסרחת בג' ימים כישראלית ומי פלטה ליה בתר ג' טהור הנוגע בטיפה או לא, והכי נקט שכבת זרע של ישראל, דאילו דכותי אמרינן קריו טהור (שבת פו:).

דדייגי במצות. נקיים מלות וחרדים כדבר ומתוך דאגה מתחממין, כדכתיב (תהלים לט) חם לבי בקרבי (שם).

חביל. שם (שם).

לזכר לרבות מצורע. שהוא מוקש לזב להיות מעינותיו אב הטומאה לטמא אדם וכלים כזב דכתיב ביה וכי ירוק הזב (לעיל כח:).

◆

תוספי הרא"ש

כי קא מיבעיא לי' לאחר ג'. אע"פ שהתלמוד קבעו בדברי רב פפא בפרק ר' עקיבא אינו מדברי רב פפא אלא שהתלמוד פי' שם הבעי' כפי המסקנא דהכא וכי האי גוונא אשכחן בפ' המקבל גבי קבלנות עובר משום בל תלין או לא: **אם אינו ענין לזכר כו'.** ותימה ולוקמה בזכר לטמא דם היוצא מפיו ומפי האמה ושאר משקין שבו שאינו מעין דמטהר לקמן בפ' דם הנדה וי"ל דלא מסתבר ליה לאוקמי אלא במידי דאשכחן ליה טומאה בשום אתר ודם טהרה שייכא ביה טומאה בלא ימי טוהר ואפי' למ"ד שני מעיינות הן מ"מ דומי לדם נדה דאתי מן המקור. ותימה ולוקמה לטמא קריו של זב במשא וי"ל דלא מסתבר כיון שלא מצינו בקרי טומאת משא בשום מקום: **לזכר** כל שהוא זכר בין גדול בין קטן. רש"י ל"ג לנקבה כל שהוא נקבה בין גדולה בין קטנה דלנקבה אצטריך לרבות מעינות מצורעת ולפירושו קאי ואבע"א אהא דאמרי' וב"ש אין שום טומאה פריך ואתא למימר דלא פרכינן שום טומאה ונראה דקאי ואבע"א ארישא דמילתא דמפר' ר' יצחק דטעמ' דב"ה דלנקבה לרבות מצורע למעינותיו וב"ש מוקמי לה לרבות קטן וקטנה ולא מוקמי ליה למעיינות כלל כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה בריש פרקין ומעיינות נפקא להו מקרא אחרינא וכן לקמן בשמעתין דמשני דמוקי ליה לרבות קטן לא מוקי ליה למעיינות כלל מדקאמר על רב יוסף הא איהו דאמר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן ואייתר ליה לזכר למעיינותיו: **ראיה** ראשונה של זב מהו שתטמא. פרש"י שניה לא קא מיבעי' לן דהא מרבינן לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות כתיבי משמע דאי חזי נפיק ליה קטן מזאת תורת הזב לא קא מיבעי' ליה דפשיטא ליה דמטמא כיון דהדרא ראיה כתיב בקרא א"כ מאי פשיטא ליה לרב יוסף אמר קרא זאת תורת הזב בין גדול בין קטן הא איהו נמי פשיטא ליה דמאן דדריש קטן מהך קרא דראיות ראשונה שלו טמאה. ועוד הקשה רבי מאיר דא"כ דריש לקיש מיבעיא ליה אליבא דב"ש דלא כהלכתא ופי' דמיבעי' אליבא דב"ה וה"ק מהו שתטמא מי אמרינן דוקא זב בעל שתי ראיות הוא דמרבינן מזאת תורת הזב אע"ג דבקרא לא כתיב אלא זב פעם אחת קאי נמי אזב בעל שתי ראיות דהא מוכח קראי דלא כתיב אלא זב פעם אחת ואינן נוהגין בזב בעל ראיה אחת כגון כל המשכב אשר ישכב עליו הזב וגו' וכל כלי אשר ישב עליו הזב וה"נ זאת תורת הזב קיימי אראיות דכתיבי ולעיל הילכך זאת תורת דמרבינן מינה בין גדול בין קטן בראיה שניה ושלישית איירי אבל בראיה אחת לתורה לא מרבינן קטן כיון דאיתקש לבעל קרי הילכך לא מטמאה ראיה ראשונה כי היכי דשכבת זרע